

NYHEDSBREV

Frivilliggruppen Silkeborg Museum

Nyhedsbrev nr 18

Juli 2011

Koordinator møder

Der har ikke været koordinatormøder siden sidste Nyhedsbrev blev udsendt.
Næste koordinatormøde er den 9. august 2011

Informationsgruppen har indhentet følgende korte status fra grupperne:

Gartnergruppen

Der er god gang i Museets gartnergruppe – vi er to ”mand” (kvinder). På et møde, hvor vi var til stede sammen med folk fra kommunen og museet, blev vi enige om, at vi skulle holde bedene – og så startede vi i det tidlige forår med at klippe hoveder af påskeliljer og få luget.

I øjeblikket gælder det roserne – det er skønt at se dem blomstre så flittigt.

Vi er i haven ca. en gang om ugen. Vi ordner blomsterne, luger, river – og slutter med at feje gangene – det er et dejligt arbejde, hvor man selv bestemmer tider og længde af fremmøde – og så er det hyggeligt at få en kop formiddagskaffe med det altid venlige personale.

Jeg er glad for mit frivillige arbejde i museets gartnergruppe !

Karen Buhl – koordinator (for Kethy og mig selv !!)

IT-gruppen

IT-gruppen ved Verner Rønnow er i gang med en helt ny og anderledes hjemmeside for museet. Den forventes at komme i gang efter sommerferien.

Der er blevet lavet en ny hjemmeside side der overordnet dækker museerne i Silkeborg og Thorning. Heraf fremgår bl a alt det organisatoriske omkring museerne.

Hjemmesideadr: www.silkeborg-kulturhistoriske-museum.dk

Ref Jørn Froberg

Praktisk gruppe

Der har primært været hjulpet med bassinet til modelbådsejlsden. Derudover det praktiske med nuværende udstilling, malet, ryddet op osv.

Ref Lars Viby Mogensen

”Jul til Jul” gruppen

Har lavet udstilling i café-montre til Hjejlejubilæet.

Udstillingen består stort set af genstande udvalgt af en samling af ”Silkeborg souvenirs” skænket til museet af Erik Nielsen. Montreudstillingen står indtil og med efterårsferien.

Gruppen er så småt begyndt at tale om juleudstilling for ikke at blive overrumplet af Julen.

Ref Jørn Froberg

Serviceringsgruppen.

Da museet jo ikke har haft åbent ret meget i vintersæsonen, har gruppen ikke været i aktivitet ret meget.

18. marts var der lægekonference, hvor der blev serveret en kold buffet til frokost og senere eftermiddagskaffe.

21. marts havde museet indkaldt medlemmerne til en aften med det formål at gøre opmærksom på frivilligrupperne og derigennem forhåbentlig få flere medlemmer til at melde sig under fanerne---gruppen stod for traktementet den aften.

Den 4. maj nød 42 damer godt af gruppens engagement, idet de blev trakteret med kaffebord.

Men gruppen vil meget gerne bruges meget mere, så kære Museum, hold Jer ikke tilbage med nye tiltag og ideer.

Ref Jytte Hahn

Hjejlejubilæet

Modelhavnen

I anledning af Hjejls jubilæum og den tilhørende udstilling på museet blev det besluttet at bygge en modelhavn i museets have. Der blev udvalgt et område på 10x12 meter bag den nye udstillingsbygning, og af praktiske grunde valgte vi at placere modelhavnen over jorden. Hele konstruktionen er bygget op omkring 34 stolper, og rammen om havnen består af solide brædder. Indvendig er der først lagt en presenning, der skal beskytte mod skarpe sten. Selve bassinet er foret med to lag plastfolie, af den solide slags der anvendes i landbruget. Vanddybden er 25 cm, og det betyder, at bassinet indeholder 30 m³ vand (= 30 tons).

Knud Bjerring Jensen, Ole Skjærbæk og undertegnede stod for det praktiske arbejde. Det tog ca.

halvanden uge at bygge havnen op, og det værste arbejde bestod i at få nedgravet stolperne. Selvom vi havde et motoriseret jordbor, var der problemer på grund af trærødder og gamle murbrokker. Det spændende øjeblik kom, da vi skulle fylde bassinet med vand. Var systemet nu tæt? Påfyldningen tog omkring 2 døgn med vand fra vandhanen. Heldigvis er vandet der stadigvæk, men vi er lidt nervøse for hærværk.

Finn Christensen påtog sig den fornemme opgave at bygge modeller af Hjejlekiosken og Slusekiosken. Det kom der et fint resultat ud af, og de to modeller pryder nu havnen.

Niels Jørgen Lejsgaard er en ivrig modelbådebygger. For mange år siden byggede han en fin model af Hjejlen, og den kan sejle ved hjælp af fjern-

betjening. Han er desuden medlem af en modelbådeklub i Vejle, og 25. juni blev modelhavnen indviet ved en opvisning af de mange forskellige modelbåde, som medlemmerne råder over. Det var et flot syn at se de mange modelbåde med Hjejlen i spidsen bryde bølgerne i den nye havn. I det daglige råder vi over nogle få, mere robuste

modelbåde, som vi kan sætte ud til glæde for børn og barnlige sjæle. Der er vagt på, så vi kan undgå, at havnen uforvarende lider overlast. Den er dog kun åben, når vejret tillader det.

Ove Østergaard

Introduktionsmøde for ”Miniguiderne”

Den 20. juni var nye og gamle vagter, der nu kan kalde sig mini-guider, indkaldt til et introduktionsmøde vedrørende selve hjejleudstillingen og til en indførelse i opgaven at føre et modelskib i museets nye havnebassin.

Christian Fischer fortalte om udstillingens forskellige afsnit og selvfølgelig om fænomenet ”Panic for lukketid”, da der som sædvanligt er mange ufærdige opgaver lige før en åbning skal finde sted.

Der blev ikke, som nogle måske havde troet, udleveret en ”guidebog”, for alt er dels så velfortalt i den særudgave om hjejlejubilæet, Midtjyllands Avis har omdelt, og dels står historien at læse på ”avisvæggen” i selve udstillingen. Christian præsenterede udstillingens arkitekt, John Nissen, der også er forfatter til ”Hjejle-kantaten” og midt i det hele hver aften optrådte som Doolittle i friluftsspillet ”My fair lady”.

Niels Jørgen Lejsgaard – nu forhenværende journalist på Midtjyllands Avis – har over 30 år bygget på en kopi af ”Hjejlen”, og nu står den til skue

på udstillingen – imponerende detaljeret!

Niels Jørgen viste, hvordan man skulle betjene bådene og omgås de tilhørende batterier.

Der udspandt sig en diskussion om vagter til både modelhavnen og til udstillingen, hvilket gjorde det klart, at der var nødt til at være 2 på vagt, der som udstillingen skulle passes og skibene skulle sejle, og vandet være under sikkerheds-opsyn.

Det var værre!

Kethy Carlsen

Åbningen af hjejleudstillingen

Åbningen af hjejleudstillingen lørdag den 25. juni 2011 blev en rigtig festdag – en flot opfølgning på dronningebesøget dagen i forvejen.

Man må sige, at Silkeborg Museum nærmest er hoffets faste scene, når der foregår noget, som får vores dronning Margrethe til at takke ja til en indbydelse fra Silkeborg – såvel fra byen som fra selve museet.

Det er også et centralt sted, det er en smuk ramme og et sted, mange søger til for at besøge den verdensberømte Tollundmand og de skiftende særudstillinger, og for dronningen i egen høje person er det også blevet til ret så mange besøg gennem tiderne og dermed en velkendt scene.

Alt var således skinnende rent og poleret til åbningsdagen for særudstillingen dagen derpå: ”Hjejlen og det skønne Silkeborg”, hvor byens borgere og museets medlemmer var inviteret.

Bestyrelsesformand Steffen Lange bød velkommen til den tætpakkede forsamling i museumscaféen og – haven.

Herefter holdt museumsdirektør Benno Blæsild fra Fregatten Jylland festtalen. Han betonedede den respekt, det aftvang mangan driftig dansk industrimand, at Michael Drewsen mere eller mindre egenhændigt iværksatte det store eksperiment med at bygge en hjuldampner i en periode, hvor det danske land bredte sine agre, og hvor den industrielle revolution endnu ikke var slået igennem.

At det skete nøjagtig samtidig med Fregatten Jyllands tilblivelse var også bemærkelsesværdigt, for – som han sagde – dette skib er jo et krigsskib, og hvad skal Danmark med et sådant i midten af 1800-tallet? Det blev til ét søslag og derefter en omtumlet tilværelse, før det endte som museum.

Helt anderledes er det gået det kulfyrede dampskib "Hjejlen". Det har troligt sejlet med mennesker, fragt og post langs Gudenåens og Silkeborgsøernes bredder, og dén historie kan ses i den smukke lille udstilling på museet.

Efter festtalen fremførte Silkeborg Mandskor "Hjejle-kantaten" skrevet til Hjejlen af John Nissen, som i øvrigt også har forestået opbygningen af selve hjejle-udstillingen. Det var klangligt en meget vidtspændende kantate, der intoneredes af en nymme for så at bevæge sig i bølger af sang og andre lyde på overraskende vis – man lyttede

til en tour de Gudenå med opmærksomhed og til en vellyd, som velfortjent afsluttedes med lange klapsalver fra tilhørerne.

Keld Dalsgaard Larsen præsenterede derefter sin jubilæumsbog "Hjejlen og det skønne Silkeborg" på sin kendte finurlige facon og gjorde sit til at gøre forsamlingen lidt nysgerrig, idet han som noget nyt havde prøvet at vende lidt op og ned på de kendte myter omkring silkeborgenserne og Hjejlen.

Så skiftedes arenaen ud - nu skulle der sejles med modelbåde i museumshaven – og flådens førtes an af "Hjejlen" – der var besøg af Vejle og Omegns Modelbådsklub, der havde en spændende udstilling af modelbåde med sig.

Slutteligt leveredes et festfyrværkeri af jazzmusik anført af hoffets ceremonimester Eugen Olsen med sit band: "Uptown Jazzband". Således herligt oplevede kunne vi begive os ind i udstillingen eller ud i Riverboat-jazzfestivalens masseopbud af orkestre og hjejleflådens fyldte musicerende både.

Kethy Carlsen

"Hjejlevagter"

Hjejlevagterne er godt i gang, og det er sjovt og givende at møde så mange spændende mennesker, og fortælle de, der har lyst at høre det, historierne om vores gode Michael Drewsen, Frederik d.VII, Grevinde Danner og Hostrup m.m. og selvfølgelig også om vores klenodie "Hjejlen".

Mange besøgende har jo i deres skoletid været på udflugt til Himmelbjerget og ofte også sejlet med Hjejlen, så der er mange muligheder for at finde de gamle minder frem, så det fortæller de også

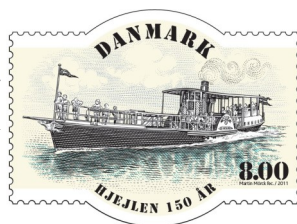
lidt om, og vi sender dem alle ind til souvenir-udstillingen i cafeen til sidst.

Selv var jeg ombord på Hjejlen Grundlovsdag i 1984, hvor et par kanoer lavede ministerblokade på Hjejlen tur fra Ålekroen til Himmelbjerget. Anledningen var at det Konservative Folkeparti skulle holde grundlovsmøde på bjerget, og det blev indledt med en frokost på Ålekroen, hvor bl.a. Poul Schlüter og Poul Møller var med samt den lokale forenings bestyrelse m.fl.

Pludselig kom der et par kanoer op på siden af Hjejlen og forsøgte at hindre videre sejlads, --vi kom i land uden problemer, men det var da en lidt sjov oplevelse.

De allerfleste gæster roser udstillingen, og jeg fornemmer, at de synes, der er en god stemning i lokalet, men det er selvfølgelig svært at gøre alle tilpas.

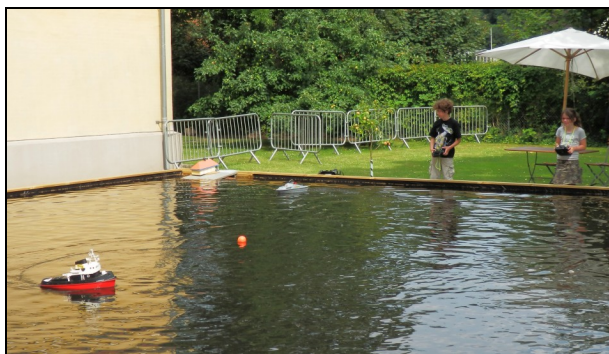
En ingeniør beklagede sig over, at der ikke var en tegning af Hjejlen's første motor, ligesom en anden gæst savnede det nye frimærke og den nye 20 kr med hjelemotivet.

Men alt i alt synes jeg det er en god oplevelse at være der og gøre gæsterne opmærksomme på nogle sjove detaljer, som de måske ikke lige havde tænkt at kigge på, og får de bare lidt ud af det, så er jeg glad, for jeg synes, jeg får utrolig meget igen.

Jytte Hahn

Modelbådssejlads

Modelbådene er blevet et megahit for børn. Erik Olesen, der er kustode ved bassinet, fortæller, at han har haft mere travlt med modelbådssejladsen end nogen sinde tidligere som museumsfrivillig. Børnene er ellevilde, og forældrene har store problemer med at få børnene med, når de skal forlade bådene for at komme videre rundt.

Jørn Froberg

Museumsvandringer

Tur til Vrads den 30. april 2011

I det mest pragtfulde vejr mødtes 35 deltagere med vores turleder Palle Kousgaard foran den gamle romanske kirke i Vrads.

Han er forfatter til bogen Mennesker og landskab, der giver en meget grundig introduktion til hele

området syd for Silkeborg, og desuden har han skrevet om vandmøllerne ved Salten å og nu i forbindelse med en udstilling på Silkeborg Bad om det sublime landskab.

Selvom han er tilflytter, har han et særdeles indgående kendskab til Vrads bys historie og er en af de ildsjæle, der har været med til at gøre Vrads til en levende landsby med egen købmandsbutik, der drives af beboerne.

Vi fik en grundig gennemgang af kirkens historie og fik et levende indtryk af, hvor fattig kirken har været, og hvor mange gange den har været lige ved at blive nedlagt, men er så hver gang blevet reddet med bygningsrester fra andre nedrevne kirker i nabosognene.

Ude i heden vest for Vrads havde vi en pragtfuld udsigt, og Palle fortalte om hedens beplantning og om de familier fra det bedre borgerskab i København, der efter 1864 opkøbte ejendommene

og betalte for at ” Hvad ud ad tabes, skal ind ad vindes” kunne virkeliggøres.

Han fortalte om de enkelte familier og de ejendomme, som de stadig ejer og driver og om hvilken stor betydning, det havde for Vrads og omegn, at der blev skabt nye arbejdspladser og tilført området kapital.

Det nærliggende Vrads Sande, der i gamle dage var et yndet udflugtssted, er i dag et meditations-

center, der tiltrækker folk fra hele verden og har gjort, at der er flyttet mange mennesker til Vrads med et udpræget ønske om, at leve økologisk og i alternative energirigtige huse.

Palle Kousgaard gav os en særdeles grundig og interessant indføring i Vrads og omegns både fortidige og nutidige historie.

Preben Strange

Vandretur i det gamle Gjern, lørdag den 28. maj 2011.

I serien ”Historiske vandreture” gik turen denne gang til det gamle Gjern.

Ifølge programmet ”går turen til det gamle Gjern med udforskning af bl.a. kirken og to anerkendte kunstnere, Ejnar Nielsen (professor ved Kunstkademiet) og Erik Raadal”.

Ca 30 forventningsfulde deltagere mødte op på Lokalhistorisk Arkiv i Gjern, hvor Jørn Froberg bød velkommen. Arkivlederen, som skulle have hjulpet med arrangementet, havde nok haft en forudelse angående vejret, for han var taget på ferie på Mallorca, så Jørn skulle klare turen selv, dog undtagen i kirken, hvor Kirsten Andersen tog over.

Turen startede ved Karolinelund Mølle. Selve møllen (vandmølle) er der ikke noget tilbage af. Længerne brændte i 1944 og blev genopført i 1945.

Turen fortsatte ned af Skovvejen til Ejnar Nielsens Vej. Her på hjørnet havde Gjern mejeri ligget. Tilbage er kun den gamle bestyrerbolig. Her boede der også tidligere en bødker, som lavede smørdritler til mange af omegnens mejerier.

Lidt op af Ejnar Nielsens Vej, ved åen, ligger Ejnar Nielsens hus. Ejnar Nielsen (1872 – 1956) var en af tidens store symbolisme malere. Ejnar Ni-

elsen har selv beskrevet, hvorfor han slog sig ned i Gjern:

- Jeg husker den aften, jeg kom fra Silkeborg til føds mod Gjern og pludselig stod i det dejligste landskab af mægtige højder, lyngklædte store åse, og nede i dalen mellem grønne enge lå Gjern. Å i sølvblanke snoninger som en skinnende slange. Da jeg stod deroppe i bakkerne med dette åbenbarede paradys foran mig, vidste jeg øjeblikkelig, at der skulle jeg blive i mange år.

I perioden fra 1894 til 1926 opholdt han sig en stor del af tiden i huset i Gjern. Her malede han en lang række meget dystre billeder af folk fra Gjern, ”Den syge pige”, ”Og i hans øjne så jeg døden”, ”Døden og krøblingen”. Maleriet ”Den blinde pige” var af den blinde organist ved Gjern kirke, Dagmar Andersen.

På kirkegården er der rejst en mindesten for ”Den syge pige”, og gravstedet for ”Den blinde pige”. I et lille anlæg over for huset er der rejst en buste af Ejnar Nielsen.

Herefter gik vi via Borgergade mod Stationspladsen. Undervejs fortalte Jørn om ”Gjern-Skannerup Spare og Laanekasse”, der kun havde åbent nogle timer hver anden dag. I den øvrige tid husede Maren Koudahl med ”Fransk vadske og strygning”. Her lå også ”Gjern kontante manufakturforretning”. En af deltagerne på turen, som for øvrigt var født i nabohuset, kunne fortælle, at der efter en ildebrand i forretningen blev afholdt et ”Brandudsalg”. Her kom der en del mennesker fra Silkeborg med toget, og ryddede butikken.

Det sidste hus på Borgergade var i 1920/1921 købt af diakon Martin Møller. Møller og hans kone begyndte her Danmarks første private hvilehjem. I 1924 solgtes huset på Borgergade og i stedet for købte Møller Gjærn Hotel på den anden side af gaden. Her blev der også indrettet hvilehjem, senere kom der flere bygninger til, og på et tidspunkt var der omkring 110 personer på hvilehjem i Gjærn, og naturligvis en del personale, så det var en ret stor "industri" i byen.

På stationspladsen fortalte Jørn om den anden store lokale kunstner, Erik Raadal (1905 – 1941). Han var lægesøn fra Gjærn. Det var Ejnar Nielsen der fik Erik Raadal til at studere på Kunstakademiet i København. I perioder var han også lærer for ham. Raadal var mest landskabsmaler. Han har lavet mange malerier fra partier i Gjærn. Han havde, udtalt at han "kunne finde motiver til et helt liv inden for 1 km²". Der er flere eksempler på, at han fra et enkelt gadehjørne har malet adskillige motiver. Han havde bl. a. mange gange stået på "Kajhøjs Hjørne" (nu hjørnet af Stationsvej og Erik Raadals Vej).

På dette sted er der rejst en mindebuste af Erik Raadal. På lokalhistorisk arkiv og biblioteket hænger der flere af Raadal's værker.

På Stationsvej havde der ligget en Tømmerhandel. En af de lokale fortalte, at der var en stor sav på tømmerpladsen. De oplevede mange gange under krigen, at når de hørte saven gå kraftig op i omdrejninger, så forsvandt lyset et øjeblik efter. Sikkert fordi, at hele Gjærn by i perioder kun blev

forsynet med el fra generatoren på Karoline-lund Mølle.

Herefter gik vi til kirken. På kirkegården så vi Erik Raadals grav, den blinde pige Dagmar Andersens grav og mindepladen for den syge pige.

Inde i kirken fortalte Kirsten Andersen. Hun gav os en spændende gennemgang af kirkens historie. Kirken regnes for at være fra slutningen af 1100 tallet. Den nævnes første gang i 1428. Der har været flere forskellige ejere af kirken siden reformationen. I perioden 1803 til 1921 indgik den i grevskabet Frijsenborg. I denne periode blev tårnet opført (1861). Flere af omegnens kirker har lignende tårne. Gjærn kirke er speciel ved, at den

har haft tre indgange, forsynet med søjleportaler. De to er nu tilmuret. Det er den eneste landsbykirke i Danmark, der har haft tre sådanne indgange.

Den romanske døbefont ligner meget døbefontene i Tvilum og Vejerslev. Der hænger et gammelt dåbsfad på væggen fra omkring 1550. Det er sikkert kommet til kirken noget senere. På alterbordet står der 3 alterstager af messing. De har stået i kirken siden 1609 !

På turen tilbage til arkivet passerede vi en ret stor langdysse. Det var slut på en spændende rundtur i det gamle Gjærn. Næste gang vejen falder forbi Gjærn, vil byen sikkert blive set i et helt andet lys !

Selvom vejrudsigten lød på regnvejr, blev turen afviklet i tørvejr, sikkert takket være de mange medbragte paraplyer ! Dog var det en lidt kold omgang, så det var helt dejligt, da vi kom tilbage til Arkivet, hvor en kop varm kaffe med kage stod og ventede. Til slut takkede Preben Strange på museets vegne Kirsten og Jørn for en god og spændende tur.

Erik Olesen.

Frivillig-vagtordningen ved særudstillinger

Museet har erfaret, at vagter ved særudstillinger og medvirken af frivillige ved specielle arrangementer er et uomtvisteligt gode. Tilbagemeldingerne fra besøgende er helt overvejende positive – en enkelt gæst kan jo godt have en dårlig dag! – men ellers falder der mange takker, når gæster har oplevet en veloplagt vagt guide rundt i en udstilling. Tilsvarende fornøjede ansigter ses hos personalet på museet, når frivillige giver en hånd med inde og ude ved mange slags opgaver. Hvad skulle museet gøre uden de mange ekstra hænder? Samme spørgsmål kan stilles ved alle de andre steder, hvor man har etableret en frivillig-ordning – f.eks. Kunstcentret Silkeborg Bad. Lykkeligvis er det at være frivillig også forbundet med glæde – ellers gjorde man det jo ikke!

I det store og hele fungerer alle grupper vældig godt, og der er en god indbyrdes kontakt mellem de enkelte i diverse grupper. Men ét sted kniber det at få opgaven løst helt til alles tilfredshed, og det er vagtordningen...!!! Ikke mindst er det et stort arbejde i sig selv at få en vagtordning lavet, og dertil kommer, at arbejdet helst skal tilgodese de mange individuelle ønsker.

Vi har drøftet, hvordan arbejdet kunne gøres lettere, og hvordan vagterne eventuelt kunne være medvirkende til dette.

Først lidt om problemerne:

Antallet af tilmeldte til en hel sommerperiode er 27 – dels aktuelt men også ved tidligere opgaver ligger det ca. her. Tilmeldingerne sker med meget

store variabler – nogle melder sig til 1 eller 2 vagter over en måned. Andre vil kun være vagt en bestemt ugedag – 1 eller 2 gange på en måned. Nogle vil enten kun have formiddagsvagt eller eftermiddagsvagt – en vagt er på 3 timer. Nogle melder sig og bliver ført på vagtlisten men melder så fra dagen før...!? Nogle melder sig til et par vagter og siger: Du kan bare ringe! Og så er der nogle, der melder sig til frit valg på listen – bortset fra enkelte dage eller en/to uge(r).

De sidstnævnte er dem, der får kittet til at strække i en given vagtordning, men det betyder faktisk også, at 10 ud af de tilmeldte dækker 65 % af vagterne...!!!! Særligt galt er det, når der skal være 2 på vagt ad gangen. Så kan det simpelthen ikke hænge sammen! August måned kan kun dækkes med 1 vagt ad gangen bortset fra de dage, der dækkes af et ægtepar.

Vi har ikke nogen løsning – vi kan ikke hekse! Men vi appellerer til, at hver og én, som måtte have gode forslag til, hvordan vi får tilstrækkeligt med vagter, og hvordan vi sikrer, at tilmeldingerne holder ord, henvender sig til os. TAK!

Med venlig hilsen Lissa Skov Hansen - Tlf. 86 82 77 36 - el. mail: tennalissa@webspeed.dk

Og Kethy Carlsen – Tlf. 86 83 63 69/ 30 53 37 66 – el. mail: kethy.carlsen@post.tele.dk

P.S. Og så be'r vi så mindeligt om, at I tilmeldte overvejer en ekstra gang, før I melder afbud, OM det nu også er "livsnødvendigt" at ringe afbud for 3 timer !!!

Kethy Carlsen

Frivillig udflugt

Jeg vil lige minde om, at frivillige ved museet i næste Nyhedsbrev bliver inviteret på udflugt torsdag den 15. september.

Hvis der ikke er sat kryds i kalenderen, så gør det nu, og reserver dagen til hyggeligt, lærerigt samvær.

I år går turen til Ålborg, hvor vi bl a skal gå i den gamle bydel med Budolfi Kirke, gamle huse og Jomfru Anegade. Vi skal smage på "GADEN" og indånde byens puls og historie, inden vi passerer Limfjorden og drager til Lindholm Høje, hvor vi skal lære et og andet om vor fortid.

På turen hen og tilbage vil frivillige fortælle om interessante steder, vi passerer.

Program/tilmelding følger med invitationen i næste Nyhedsbrev.

Formidlingsgruppen/ Ingelise Nielsen.

Museets medlemskartotek ajourført

Museets medlemskartotek er her i maj og juni 2011 gennemgået med henblik på at ajourføre og redigere navne- og adresselisterne men også med henblik på at indhente telefonnumre samt mail-adresser.

Denne procedure er en følge af, at Informationsgruppen og museet har drøftet ideen om at udsende et Nyhedsbrev til samtlige medlemmer – dels som udtryk for medlemspleje, dels for at udbygge kommunikationen med medlemsskaren, dels for at formidle noget af det liv, der leves på museet hen over året og det arbejde, der udføres – både vedrørende museets ansatte men også vedrørende de frivilliges indsats.

Museet har lige knap 500 medlemmer, og da der var store huller i medlemsoplysningerne, har det været et større arbejde at komme raden rundt. De mange opringninger måtte endvidere foretages hen under aften eller i de første aftentimer for at maksimere sandsynligheden for at træffe folk hjemme. Mængden af opkald øgedes også i og med at mange måtte kaldes igen igen igen.

Og stadig henstår medlemmer, som det ikke endnu er lykkedes at få fat i.

Det kunne godt være lidt af et detektivarbejde at finde frem til folks telefonnumre - mange har skiftet deres nummer uden at meddele det – de har vel heller ikke ment, at det var nødvendigt!

Men helt generelt har næsten alle været helt indstillet på at få mail fra museet – nogle sagde endda med begejstring i stemmen: JA Tak! Det med store breve og dynger af papir har ikke samme interesse i dag som førhen.

Så var der andre, som bestemt ikke skulle nyde noget af det nymodens teknologi, og det er selvfølgelig deres valg.

Det næste store spørgsmål er så, hvornår er museet klar til at lave et Nyhedsbrev – lidt i retning af det, de frivillige og museet får men nok alligevel anderledes, hvad informationer og museums-nyt angår.

Alle vi frivillige er jo også medlemmer, og på det grundlag skulle der vel nok kunne diskuteres en form og et indhold, som kunne blive deligt.

De fleste af os har vel også medlemskaber i andre institutioner og foreninger, hvorfra vi jævnligt får nyhedsbrev på mail, så det vil være naturligt, at Silkeborg Museum gør ligeså.

En anden ting, der gør denne ændring attraktiv, er den ret så store portostigning, Post Danmark for nylig har lagt på breve og forsendelser.

Det er godt at have udviklingsprojekter, og det kan blive spændende at tage den debat om ”hvordan” og ”hvornår” i løbet af de kommende måneder.

Kethy Carlsen

Reliefferne i museumscaféen

I museumscaféen og forhallen er opsat relieffer med drabelige krigsscener mm. Det er gipsafstøbninger af relieffer på Marcus Aurelius søjlen, som Erik Winther Andersen omtalte i et spændende foredrag afholdt i forbindelse med museumsforeningens årsmøde i marts 2011. Søjlen er rejst i Rom som sejrsmonument for kejser Marcus Aurelius's sejre over markomannerne og sarmaterne m fl.

Dette foredrag har givet inspiration til følgende artikel.

Marcus Aurelius blev født år 120 efter Kristus som søn af Marcus Annius Verus og Domitia Lucilla, og var romersk kejser fra 161 til 180. Der er usikkerhed om søjlen blev rejst før eller efter Marcus Aurelius's død, men man ved den stod færdig i 193.

Søjlen er 100 romerske fod høj (29,77m), og står på en sokkel, hvoraf en del i nutiden ligger under gadeniveau. Søjlen består af 27 marmorblokke med en diameter på 3,7 m og med hul i midten således der bliver en indvendig gang med ca 200 trappetrin, som fører op til platformen på søjlen.

På søjlen udgør reliefferne en frise med krigsscener i et spiralbånd, der snor sig 21 gange rundt om søjlen. En sejrscene på frisen deler beretningen, så den viser to forskellige krigstogter.

Den nøjagtige tidsfæstelse af begivenhederne diskuteres, men går i øjeblikket på, at den ene del af frisen viser krigen mod markomanner og quadi i 172 og 173, og den anden del krigen mod samannerne i 174 og 175. Beretningerne på frisen begynder med hæren som krydser floden Danube (Donau). Den romerske hær krydsede i 172 Danube ind på Macomannics territorium, hvor de besejrede markomanner og deres allierede. I 173 kæmpede de mod Quadi, som de også besejrede.

Krigens grusomheder vises bl.a. i en scene, hvor de besejrede fjender af romerne tvinges til at halshugge hinanden. Denne scene er på et af museets relieffer.

Medvirkende til at sejre var "regnmiraklet" der er afbilledet på søjlen. Situationen var, at den romerske hær var ved at overgive sig på grund af tørst og varme. Pludseligt kom et uvejr med regn. Regnen gav romerne nye kræfter, hvorimod lyn slog ned blandt quadi-erne.

Efter disse sejre gik romerne i år 175 mod iazygerne (expeditio sarmatica), der levede i området ved floden Tisza (Tisa, en af Donaus største bifloder), og Marcus Aurelius besejrede deres kong Zanticus. Som led i fredsaftalen skulle Zanticus aflevere 100.000 romerske fanger og dertil et hjælpe-cavalleri på 8000 ryttere. 5500 af disse blev derefter sendt til England som romerske hjælpetropper.

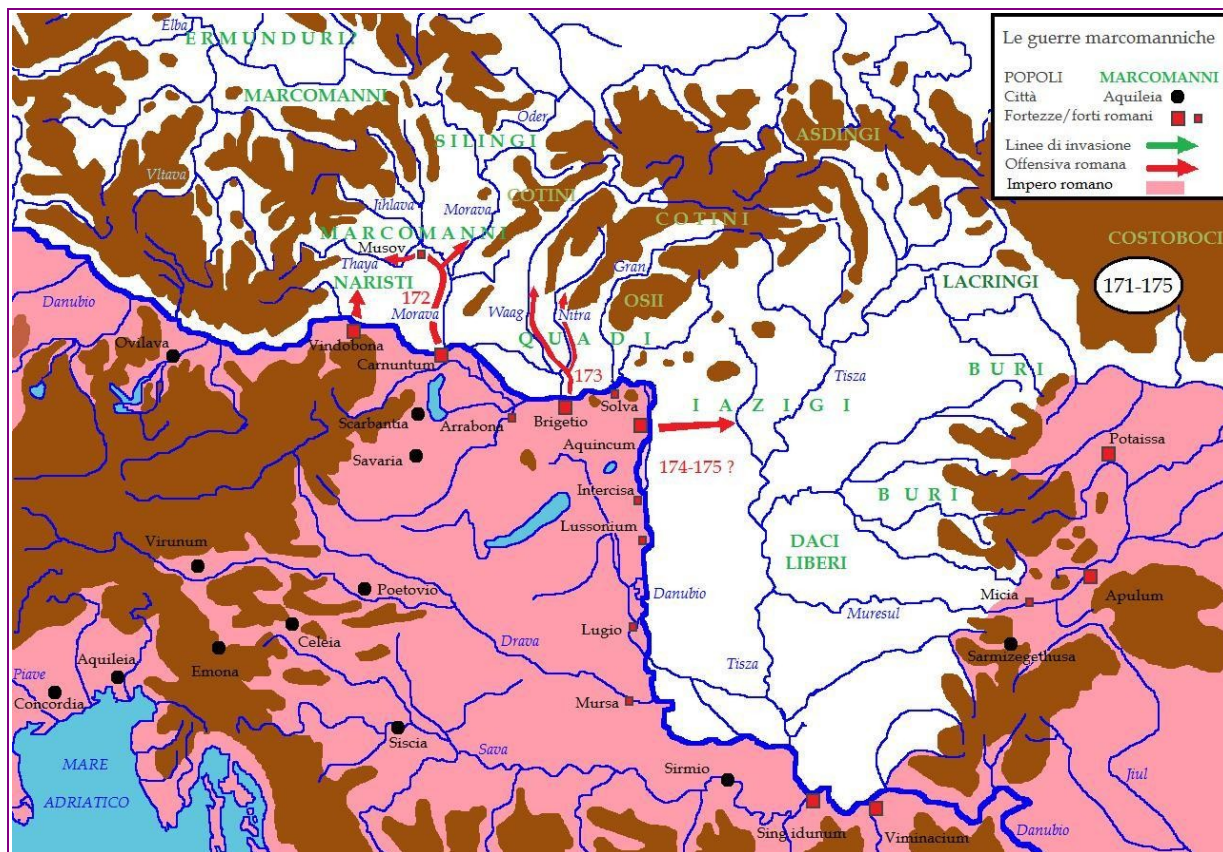
Romerne benyttede sig af hjælpetropper, som stammede fra erobrede lande. Disse tropper blev som regel brugt i andre områder end der, hvor de stammede fra. De fleste var frivillige og efterhånden kom de til at udgøre omkring 3/5 af romernes hærstyrker. Hjælpetropperne havde ovale skjolde i modsætning til romerne, der havde runde skjolde.

Efter at have været væk fra Rom i næste otte år returnerede Marcus Aurelius til Rom den 23. december år 176 sammen med sin søn Commodus, der senere blev kejser. Øverst på søjlen har oprindeligt været en statue af Marcus Aurelius. Statuen, der er på toppen af søjlen i dag, forestiller apostelen Paulus. Denne statue blev anbragt efter ordre fra pave Sixtus V til sin arkitekt Domenico Fontana 1589-90.

Jørn Froberg

Det var almindelig skik, at de romerske kejsere slog mønter med sejrsmotiver. Marcus Aurelius slog en mønt med inskriptionen DE GERM(ANIS). Som motiv vises et trofæ omgivet af to bundne fanger fra de erobrede områder.

Marcus Aurelius's krigstogter år 171 – 175 e.K

Marcus Aurelius rytterstatuen

På Capitol i Rom står kopien af en rytterstatue af Marcus Aurelius. Kopien er fremstillet i 1981. Originalen (se billedet) er i Capitol museet, og er den eneste bevarede kejserstatue støbt i bronze fra denne tid. Statuen har muligvis været guldbelagt. Grunden til, at statuen ikke blev omsmeltet lige som andre bronzemonumenter, menes at være, at man i eftertiden troede, at statuen forestillede den første kristne kejser Constantin.

Statuen er brugt som bagside-motiv på en del af de italienske ½ euro-mønter.

